

บทวิเคราะห์และสรุปผลการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้าทางห้องปฏิบัติการประจำเดือนสิงหาคม 2564

โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง

รายงานผลการทดสอบตัวอย่างเดือนสิงหาคม 2564

จังหวัด	พื้นที่ (ตร.กม.) (x1000)	ประชากร คน (x1000)	ประชากร สุนัข (x1000)	ประชากร สุนัข/ตร. กม.	คน: สุนัข	จำนวนตัวอย่าง		จำนวนตัวอย่าง	
						สะสม พ.ศ. 2564		เดือนนี้	
						ตัวอย่าง ที่ตรวจ	ผลบวก	ตัวอย่าง ที่ตรวจ	ผลบวก
กำแพงเพชร	9	729	120	85	6:1	92	0	0	0
ตาก	16	644	36	39	18:1	49	0	0	0
นครสวรรค์	10	1,065	206	111	5:1	117	0	21	0
พิจิตร	5	542	68	120	8:1	62	0	14	0
พิษณุโลก	11	865	102	80	8:1	69	0	5	0
เพชรบูรณ์	13	995	106	79	9:1	70	0	3	0
สุโขทัย	7	599	107	91	6:1	54	0	3	0
อุตรดิตถ์	8	457	74	58	6:1	61	2	3	1
อุทัยธานี	7	330	92	49	4:1	56	0	0	0
รวม						630	2	49	1

1. สถานการณ์การเกิดโรค

1. ประจำเดือนสิงหาคม 2564

ในเดือนสิงหาคม 2564 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง ตรวจโรคพิษสุนัขบ้าทั้งหมด 49 ตัวอย่าง เป็นสุนัข 23 ตัวอย่าง แมว 13 ตัวอย่าง และหนู 13 ตัวอย่าง ผลการตรวจพบว่าให้ผลบวกต่อการตรวจหาเชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้า จำนวน 1 ตัวอย่าง ในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ (ภาพที่ 1)

2. ผลการตรวจสะสม

จากข้อมูลผลการตรวจโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 6 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 สิงหาคม 2564 มีตัวอย่างทั้งหมด 630 ตัวอย่าง ให้ผลบวกต่อการตรวจหาเชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้า จำนวน 2 ตัวอย่าง ในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยตัวอย่างที่ให้ผลบวกเป็นตัวอย่างสมองสุนัขส่งตรวจเพื่อชันสูตรโรค เป็นสุนัขเพศเมีย สีสน้ำตาล มีเจ้าของ แสดงอาการซึม ซอซุกตัวเสียวๆ ตามที่มีด พร้อมทั้งแสดงอาการหอบหายใจเล็กน้อย และตายเอง เมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2564 ณ บ้านเลขที่ 87 หมู่ 7 ตำบลบ่อเปี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์

2. การดำเนินการ

การดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับโรคพิษสุนัขบ้าในเดือนสิงหาคม 2564 มี 2 โครงการ คือ โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้ประชาชน มีจังหวัดที่ดำเนินการ จำนวน 1 จังหวัด คือ จังหวัดตาก จัดกิจกรรมในวันที่

23 สิงหาคม 2564 ดำเนินการดูแลสุขภาพสุนัขในศูนย์พักพิงสุนัขชั่วคราวอำเภอแม่สอด ผ่าตัดทำหมันสุนัขเพศผู้ 12 ตัว เพศเมีย 2 ตัว ฉีดยากำจัดพยาธิภายนอกสุนัข จำนวน 122 ตัว และเก็บตัวอย่างซีรัมสุนัขตามโครงการสำรวจระดับภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้า และโครงการสัตว์ปลอดโรคคนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนาตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนาที่มีจังหวัดที่ดำเนินการ จำนวน 1 จังหวัด คือ จังหวัดพิจิตร โดยจัดกิจกรรมในวันที่ 25 สิงหาคม 2564 นายบุญศักดิ์ เกลียวกมลทัต ปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร พร้อมเจ้าหน้าที่ ออกหน่วยปศุสัตว์เคลื่อนที่ โดยออกให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมว ณ เทศบาลตำบลท่าพ้อ อ.เมือง จ.พิจิตร

26 สิงหาคม 2564 นายบุญศักดิ์ เกลียวกมลทัต ปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร พร้อมด้วย น.สพ.ปราโมทย์ ค่ายชัยภูมิ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์และเจ้าหน้าที่ ออกหน่วยปศุสัตว์เคลื่อนที่ โดยออกให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมว ณ วัดท่าพ้อ อ.เมือง จ.พิจิตร

31 สิงหาคม 2564 นายบุญศักดิ์ เกลียวกมลทัต ปศุสัตว์จังหวัดพิจิตร พร้อมเจ้าหน้าที่ โดยออกให้บริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ผ่าตัด ทำหมันสุนัขและแมว ณ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยพุก อ.ดงเจริญ จ.พิจิตร

3. บทวิเคราะห์

ปัจจุบันสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง พบอัตราการเกิดโรคค่อนข้างต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ของประเทศไทย พ.ศ. 2564 ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2564 พบผลบวก ร้อยละ 3.13 (128/4,087) อ้างอิงจากระบบสารสนเทศเพื่อการเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม – 31 สิงหาคม 2564) จากกรณีที่พบผลบวกในพื้นที่ จ.อุตรดิตถ์ครั้งนี้ (หมู่ 2 ตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์) เป็นการพบการเกิดโรคในพื้นที่ใกล้เคียงกับการเกิดโรคครั้งก่อนเมื่อเดือนมิถุนายน 2564 (หมู่ที่ 7 ตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์) ทั้งนี้เนื่องจากทั้ง 2 พื้นที่การเกิดโรคงยังพบสุนัขไม่มีเจ้าของ และมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าไม่ครอบคลุมกับจำนวนสัตว์ ทำให้เชื้อไวรัสพิษสุนัขบ้าที่พบในพื้นที่เดิมอาจแพร่ระบาดมายังพื้นที่ใกล้เคียง (เคสปัจจุบัน) โดยสัตว์ที่ติดเชื้ออาจยังไม่แสดงอาการของโรค หรืออยู่ในระยะฟักตัวของโรค โดยเฉลี่ยสามารถพบได้ตั้งแต่ 14-90 วัน ในบางกรณีระยะฟักตัวของโรคอาจนานกว่านี้ (1 สัปดาห์ – 1 ปี) (อ้างอิงข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก) ซึ่งหน่วยงานปศุสัตว์ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานปศุสัตว์เขต 6 ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเฝ้าระวังป้องกันการเกิดโรคพิษสุนัขบ้า โดยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดในพื้นที่เขต 6 ได้ออกหน่วยบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ผ่าตัดทำหมันสุนัขและแมว เพื่อควบคุมประชากรสุนัขและแมว รวมทั้งประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ร่วมสำรวจประชากรสุนัขและแมว และรณรงค์การฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขและแมวที่มีและไม่มีเจ้าของให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 เพื่อให้สุนัขและแมวมีภูมิคุ้มกันหมู่ (herd immunity) ในระดับที่ป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าได้ มีการควบคุมจำนวนสุนัขและแมว ซึ่งเป็นพาหนะนำโรคให้อยู่ในจำนวนที่เหมาะสม และเน้นย้ำด้านการประชาสัมพันธ์เครือข่ายเฝ้าระวังโรค ประกอบด้วยสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หากพบสัตว์ต้องสงสัยให้แจ้งสำนักงานปศุสัตว์อำเภอทันที พร้อมทั้งขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนยุทธศาสตร์การ

ดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร. สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี โดยใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับโรคพิษสุนัขบ้า และสร้างความตระหนักรู้ ความรับผิดชอบ ต่อสังคมในการเลี้ยงสุนัขและแมวอย่างถูกวิธีเพื่อลดความเสี่ยงของการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและสัตว์

ภาพที่ 1 ตำบลที่ส่งตัวอย่างตรวจโรคพิษสุนัขบ้า พื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เดือนสิงหาคม 2564

